

Uz 2018. gada novembri

Informācija par Vācijas tiesību normām, ar ko tiek regulēta personas personvārda došana un maina

Pieņemot 1993. gada 16.12. likumu par personvārda došanas tiesībām, kas stājās spēkā 01.04.1994., Vācijas likumdevējs izmainīja līdzšinējo personvārda došanas tiesību kārtību. Likums bija par pamatu izmaiņām arī Vācijas civilt kodeksā un citās ar personvārdu tiesisko regulējumu saistītajās tiesību normās. Bez tam ar bērniem saistīto tiesību likumdošanas reformas likums, kas stājās spēkā 01.07.1998., citādi noregulēja attiecības starp bērniem un vecākiem. Tādējādi tiek ietekmētas arī vecāku tiesības izvēlēties savu bērnu uzvārdus. Tālākajā materiālā informācija par svarīgākajiem jauninājumiem:

1. Laulātā uzvārda pieņemšana

Saskaņā ar Vācijas Civilt kodeksa 1355. pantu laulātajiem jāizvēlas kopīgs uzvārds pēc laulības noslēgšanas. Ja viņi izvēli neizdara, tad katrs no laulātajiem saglabā savu pirmslaulības uzvārdu. Vācijā principā lēmums par pēclaulības uzvārdu jāpieņem, noslēdzot laulību. Tomēr iespēja mainīt uzvārdu pastāv arī pēc laulības reģistrācijas. Laulātais, kura pirmslaulības uzvārds netiek pieņemts par kopīgo uzvārdu pēc laulībām, var ar pieteikumu savu dzimto vai pirmslaulības uzvārdu pievienot kopējam uzvārdam, to pievienojot vai nu pirms vai pēc šī uzvārda. Pēc laulības šķiršanas bijušais laulātais var saglabāt savu uzvārdu, vai arī, iesniedzot pieteikumu, atgūt dzimto uzvārdu vai arī pirmslaulības uzvārdu vai arī pirms vai pēc kopīgā laulības uzvārda pievienot savu dzimto uzvārdu.

2. Uzvārda izvēle bērniem

2.1. Bērni, kuru vecākiem pēc laulības slēgšanas ir kopīgs uzvārds.

Bērni, kuru vecākiem pēc laulības reģistrācijas ir kopīgs uzvārds, saskaņā ar Vācijas Civilt kodeksa 1616. pantu arī saņem šo uzvārdu.

2.2. Bērni, kuru vecākiem pēc laulības slēgšanas nav kopīga uzvārda.

Bērniem, kuru vecākiem nav kopīga uzvārda, lēmums par bērnam piešķiramo uzvārdu ir atkarīgs no aizgādības tiesībām. Tās var būt piešķirtas vienam vai abiem vecākiem kopīgi, no kā izriet divas iespējas:

2.2.1. Aizgādības tiesības ir tikai vienam vecākam.

Šajā gadījumā saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa 1617.a panta 1. daļu bērnam piešķir attiecīgā vecāka uzvārdu, kāds viņam ir bērna piedzimšanas brīdī.

Piem., paternitāte tiek noteikta tikai pēc bērna piedzimšanas.

Saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa 2627.a panta 1. daļu vecāks, kam ir aizgādības tiesības, var arī bērnam piešķirt otra vecāka uzvārdu, ja vien otrs vecāks tam piekrīt.

2.2.2. 2. gadījums: Vecākiem ir kopīgas aizgādības tiesības

Šajā gadījumā vecāki saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa 1617. pantu var iesniegt pieteikumu par viena vecāka tā brīža uzvārda piešķiršanu bērnam. Piem., Vecāki ir precējušies vai arī paternitāte noteikta jau pirms bērna piedzimšanas.

Gadījumā, ja bērnam jau būtu brālis vai māsa, kura uzvārds piešķirts, pamatojoties uz iesniegumu saskaņā ar Vācijā spēkā esošajām tiesībām, tad visiem vēlāk dzimušajiem bērniem tās tiek piemērotas automātiski.

Par pamatu tiek atzīti sekojoši dokumenti:

- Vācijā izdota dzimšanas apliecība
- Izziņa par piešķirto uzvārdu

3. Uzvārda piešķiršanas iesniegumu formas

Visi iesniegumi Vācijā jāiesniedz dzimtsarakstu nodaļas ierēdnim. Ja vien tie nav iesniegti saistībā ar laulības reģistrāciju, visiem ir jābūt oficiāli apstiprinātiem.

4. Laulību reģistrācija ārvalstīs

4.1. Laulību slēgšana starp Vācijas pilsoņiem.

Attiecībā uz laulātajiem ar Vācijas pilsonību, kuri laulību reģistrējuši ārvalstīs, no Vācijas viedokļa ir saistoši vienīgi iepriekš minētie Vācijas normatīvie akti.

Saskaņā ar Vācijas likumdošanu parasti ārvalstīs nav iespējams iesniegt pieteikumu par uzvārda maiņu civilstāvokļa aktu ierēdnim, kurš reģistrē laulību. Tātad saskaņā ar Vācijas tiesisko regulējumu laulātie arī pēc laulības reģistrācijas ārvalstīs turpina paturēt savus iepriekšējos uzvārdus (piemēram, reģistrējot laulību Beļģijā). Tomēr izvēlēties kopīgu uzvārdu pēc laulības slēgšanas šādos gadījumos ir iespējams arī vēlāk, iesniedzot pieteikumu Vācijas diplomātiskās pārstāvniecības Juridiskās un konsulārās nodaļas ierēdnim, kurš to, savukārt, pārsūta kompetentajai Civilstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļai Vācijā. Uzvārda piešķiršana kļūst juridiski saistoša, saņemot izziņu par uzvārda piešķiršanu, kuru izdevusi Vācijas civilstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļa.

Kopīgā uzvārda piešķiršana pēc laulības reģistrācijas var arī attiekties uz kopīgajiem bērniem. Bērnam, kas sasniedzis piecu gadu vecumu, jāpievienojas uzvārda piešķiršanai. Bērns ar ierobežotu rīcībspēju pēc piecpadsmit gadu vecuma sasniegšanas pieteikumu var iesniegt tikai pats. Šinī gadījumā ir nepieciešama viņa likumiskā pārstāvja piekrišana (Civilkodeksa 1617c pants).

4.2. Laulību reģistrācija starp Vācijas un ārvalsts pilsoņiem

Tā kā katrai valstij ir atšķirīgs regulējums par uzvārdu pēc laulības noslēgšanas, tad jautājums par laulāto kopīgo uzvārdu (pēclaulības uzvārdu). Tomēr laulātie var, iesniedzot pieteikumu kompetentajā Vācijas Civilstāvokļa aktu nodaļā, kopīgi noteikt, ka viņu ģimenē uzvārdu pēc laulības noslēgšanas noteiks vai nu saskaņā ar Vācijas tiesībām vai arī saskaņā ar laulātā, kas ir ārvalsts pilsonis, valsts tiesībām (tiesību izvēle). Ja laulātie izšķiras par Vācijas uzvārda došanas tiesību piemērošanu, tad tiek piemērots tāds pats regulējums, kā iepriekš aprakstītajā gadījumā par laulības slēgšanu starp diviem Vācijas pilsoņiem. Tomēr jāņem vērā, ka minētās iespējas – pieteikuma iesniegšana un tiesību izvēle – ir spēkā tikai un vienīgi tur, kur spēkā ir Vācijas likumdošana. Ja deklarētā dzīvesvieta atrodas ārvalstī, tad spēkā ir attiecīgās valsts tiesības attiecībā uz uzvārda maiņu. Ja pieteikums par kopīgu pēclaulību uzvārdu netiek iesniegts, tad laulātie saglabā katrs savu līdzšinējo uzvārdu.

Ja laulātie nav nodevuši pieteikumu par uzvārda maiņu pēc laulības noslēgšanas, pēc pirmā bērna piedzimšanas ārvalstī, gadījumā, ja tiek iesniegts iesniegums par Vācijas dzimšanas apliecības vai personas apliecības izdošanu, bērnam tiek dots uzvārds saskaņā ar regulējumu, kāds ir spēkā Vācijas likuma piemērošanas teritorijā. Laulībā starp Vācijas un ārvalsts pilsoņiem dzimušo bērnu uzvārda noteikšana principā ir pakļauta Vācijas likumdošanai. Tomēr vecāki var noteikt, ka Vācijas likuma piemērošanas teritorijā bērnam var noteikt uzvārdu saskaņā ar vecāka, kurš ir ārvalsts pilsonis, valsts tiesībām.

Kopīga uzvārda noteikšana pēc laulības noslēgšanas saskaņā ar Vācijas tiesībām var attiekties arī uz kopīgajiem bērniem. Bērnam, kas ir sasniedzis piecu gadu vecumu, jāpievienojas izvēlētajai uzvārda noteikšanas kārtībai. Bērns ar daļēji ierobežotu rīcībspēju no 14 gadu vecuma pieteikumu iesniedz pilnīgi patstāvīgi. Lai to izdarītu viņam ir nepieciešama viņa likumiskā pārstāvja piekrišana (Vācijas Civillikuma 1617 panta c daļa).

5. Regulējums, kas attiecas uz bērniem ar Vācijas pilsonību saistībā ar ārvalstīm. Bērna, kas ir Vācijas pilsonis un kura vecāki nesastāv laulībā, uzvārda došanu nosaka, principiāli balstoties uz Vācijas likumdošanu. Ja aizgādnības tiesības ir piešķirtas abiem vecākiem, tad viņi iesniedz kopīgu pieteikumu par to, kuru no tā brīža vecāku uzvārdiem noteikt kā bērna dzimto uzvārdu. Tomēr bērnam var piešķirt uzvārdu arī, pamatojoties uz tās ārvalsts tiesībām, kuras pilsonība ir vienam no vecākiem. Uzvārda piešķiršanai saskaņā ar ārvalsts tiesībām par katru bērnu nepieciešams iesniegt jaunu pieteikumu.
6. Regulējums par dzimtā uzvārda vai pirmslaulības uzvārda atgūšanu laulības pārtraukšanas gadījumā.

Ja viens no laulātajiem laulībā pieņēmis uzvārdu, kas atšķiras no viņa uzvārda pirms laulības slēgšanas, un ja šī laulība tiek pārtraukta šķiršanās vai otra laulātā nāves dēļ, tad laulātā uzvārds saglabājas nemainīts. Tomēr saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa 1355. panta 5. daļu viņš var arī iesniegt pieteikumu, kurā lūdz piešķirt viņam vai nu dzimto vai arī pirmslaulības uzvārdu.

Visa informatīvajā materiālā ietvertā informācija balstās uz vēstniecībai pieejamo informāciju un pieredzi, kas gūta materiāla sastādīšanas laikā. Vēstniecība neuzņemas atbildību par tās pilnīgumu un pareizību, īpaši par vēlāk notikušām izmaiņām.